РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ЧЕТИРИДЕСЕТ И ТРЕТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Проект!

ЗАКОН

за изменение и допълнение на Наказателно-процесуалния кодекс

(Обн., ДВ, бр. 86 от 2005 г., изм., бр. 46 и 109 от 2007 г., бр. 69 и 109 от 2008 г., бр. 12, 27, 32 и 33 от 2009 г., бр. 15, 32 и 101 от 2010 г., бр. 13, 33, 60, 61 и 93 от 2011 г., Решение № 10 на Конституционния съд на РБ от 2011 г. – бр. 93 от 2011 г.; изм., бр. 19, 20, 25 и 60 от 2012 г., бр. 17, 52, 70 и 71 от 2013 г., бр. 21 от 2014 г.)

§ 1. В чл. 28, ал. 4 думите „Върховният касационен съд” се заменят с „компетентният съд”.

§ 2. В чл. 420, ал. 3 думите „Върховният касационен съд“ се заменят със „съдът, компетентен да разгледа искането”.

§ 3. В чл. 424 се правят следните изменения и допълнения:

1. Алинея 1 се изменя така:

„(1) Искането за възобновяване на наказателно дело на основание чл. 422, ал. 1, т. 5 се разглежда от съответния апелативен съд, когато актът по чл. 419 е постановен от районен съд или от окръжен съд като въззивна инстанция, с изключение на новите присъди.“

2. Създава се ал. 2:

„(2) Извън случаите по ал. 1, искането за възобновяване на наказателното дело се разглежда от Върховния касационен съд.“

3. Досегашната ал. 2 става ал. 3 и се изменя така:

„(3) Искането се подава чрез съответния първоинстанционен съд, който незабавно връчва препис от него на прокурора, осъдения или оправдания, а делото изпраща на съответния апелативен съд или на Върховния касационен съд.“

4. Досегашната ал. 3 става ал. 4.

ПРЕХОДНА РАЗПОРЕДБА

§ 4. Неприключените съдебни производства по глава тридесет и трета се разглеждат от Върховния касационен съд.

Законът е приет от 43-ото Народно събрание на …… 2015 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

Председател на Народното събрание: **Цецка Цачева**

ВНОСИТЕЛИ:

МОТИВИ

към проекта на Закон за изменение и допълнение на Наказателно-процесуалния кодекс

Проектът на закон за изменение и допълнение на Наказателно-процесуалния кодекс предвижда промяна в компетентността на органа по възобновяване на наказателни дела на основание чл. 422, ал. 1, т. 5 от НПК.

Възобновяването на наказателни дела на основание чл. 422, ал. 1, т. 5 НПК е извънреден способ, представляващ специфична форма за проверка на влезли в сила присъди, решения и определения, непроверени по касационен ред, при които са допуснати съществени нарушения по чл. 348, ал. 1, т. 1-3 НПК. Това основание се различава съществено от останалите основания по чл. 422 ал. 1 от НПК, които действително по естеството си представляват извънредни и налагащи намесата на ВКС за преценка на възстановяване висящността на едно приключило с влязъл в сила съдебен акт наказателно производство. Основанията за възобновяване на наказателни дела по чл. 422, ал. 1, т. 5 от НПК в основната си част (в редакцията преди изменението със ЗИД НПК, ДВ, бр. 93/2011 г.) повтарят касационните основания по чл. 348, ал. 1, т. 1-3 от НПК, което по естеството си не сочи на такава извънредност, налагаща намесата на ВКС, както останалите основания по чл. 422, ал. 1 от НПК. За разлика от останалите основания за възобновяване, при които компетентни да поискат възобновяване са само главният прокурор (т. 4-6) или окръжният, респ. военният прокурор или ръководителят на специализираната прокуратура (т. 1-3), при възобновяването на основание чл. 422, ал. 1, т. 5 от НПК е предвидена възможност осъденият да направи искане за възобновяване, което представлява отклонение от водещата идея на законодателя за „служебен" характер на началото на производството.

Предмет на проверка на основанията по чл. 422, ал. 1, т. 5 от НПК се оказват както актове, постановени като първа инстанция от окръжните съдилища, но непроверени по касационен ред (но които принципно биха могли на основание чл. 346 от НПК да бъдат проверени), така и актове, постановени като първа инстанция от районните съдилища. Статистиката сочи, че 1/4 от общия брой дела, постъпили и разгледани от ВКС през 2011 г., 2012 г. и 2013 г. са образувани по чл. 422, ал. 1, т. 5 от НПК по присъди, решения и определения, постановени по дела, по които като първа инстанция е действал районен съд, но непроверени по касационен ред. Видно от данните, резултатът е пренатовареност на съдиите от ВКС и невъзможност те да изпълняват качествено и в срок своето основно конституционно задължение - осъществяване на тълкувателна дейност.

Съгласно чл. 124 от Конституцията на Република България Върховният касационен съд осъществява върховен съдебен надзор за точно и еднакво прилагане на законите от всички съдилища. Върховният съдебен надзор се извършва чрез инстанционната компетентност на съда, но с по-голяма значимост чрез издаване на нарочни актове за тълкуване на законите, които са задължителни за съдилищата. Само на ВКС в съответната материя, с оглед на мястото, което заема в йерархията на съдилищата е възложено правомощието за върховен надзор. Тази тълкувателна дейност не може да се извършва от друг съд или да се възлага или прехвърля на друг съд.

Целта на законопроекта е осигуряване на възможност за Върховния касационен съд за изпълнение на конституционно възложеното му правомощие за осъществяване на върховен съдебен надзор за точно и еднакво прилагане на законите от всички съдилища. С оглед на тази цел се предвижда правомощието по разглеждане на исканията по чл. 422, ал. 1, т. 5 от НПК за възобновяване на наказателни дела, разгледани като първа инстанция от районните съдилища, да бъде възложено на апелативните съдилища, които разполагат с необходимата професионална компетентност за проверка на влезли в сила съдебни актове и към настоящия момент упражняват компетентност по възобновяване на дела по Глава Двадесет и осма от НПК „Освобождаване от наказателна отговорност с налагане на административно наказание". Прехвърлянето на компетентност по Глава тридесет и трета от НПК с правно основание чл. 422, ал. 1, т. 5 от НПК върху апелативните съдилища само по отношение на присъди, решения и определения, постановени по дела, разгледани като първа инстанция от районните съдилища и непроверени по касационен ред, ще доведе и до ускоряване на наказателното производство.

В резултат от прехвърлянето на компетентността и възможността за разглеждането на тази категория дела от петте апелативни съдилища ще се постигне бързина на правораздаването, без това да е за сметка на неговото качество.

ВНОСИТЕЛИ: